

LÄNSSTYRELSEN
Göteborgs och Bohus län
Planeringsavdelningen

BESLUT

1974-06-17

11.121-632-71

rek+mb

Kommunstyrelsen i Kungälv kommun

Förklarande av ön Älgön i Lycke socken, Kungälv kommun, som naturreservat

I en framställning 1964-11-28 till länsstyrelsen hemställde dåvarande länsarkitekten i länet att Älgön jämte de kringliggande mindre öarna och skären, Lorten, Klövja, Lammholmen, Stora och Lilla Saltskär samt Stora och Lilla Trefoten måtte fridlysas som naturreservat.

Över framställningen avgavs år 1965 yttranden av kommunalnämnden i dåvarande Hermansby kommun, Svenska Naturskyddsföreningen, Samfundet för hembygdsvård, förutvarande Statens naturvårdsnämnd samt överlantmätaren i länet. I samtliga yttranden tillstyrktes den föreslagna reservatbildningen.

I avvaktan på reservatärendets slutliga avgörande meddelade länsstyrelsen med stöd av 11 § naturvårdslagen interimistiskt förbud mot att inom hemmanet Älgön utföra nybyggnad och vissa andra åtgärder som skulle strida mot syftet med det planerade reservatet. Det interimistiska förbudet gällde till en början för tiden 1966-07-29 – 1969-07-01 men förlängdes därefter att gälla för tiden fram t o m 1972-07-29. Besvär över beslutat förbud och förlängning lämnades av Kungl Maj:t 1967-05-18 och 1970-05-06 utan bifall, dock begränsades förbudets giltighet till 1972-06-30.

På uppdrag av länsstyrelsen utförde dels fil mag Lars Ekberg år 1967 en undersökning av Älgöns flora och vegetation, dels fil mag Bo Brinkhoff år 1968 en inventering av det högre djurlivet på ön.

Kontakt med markägare och övriga sakägare inom det planerade reservatet rörande intrångsersättning togs av länsstyrelsen vid ett första sammanträde 1966-06-01.

Efter utredningar rörande värdet och omfattningen av det intrång som genom en reservatbildning skulle komma att tillfogas markägarna har förhandlingar förekommit mellan länsstyrelsen och ägarna till de tre större fastigheterna på Älgön. Överenskomelser om den intrångsersättning som skall utgå till följd av reservatet har träffats med ägarna till Älgön 1:2 och 1:3. Dessa fastigheters landareal uppgår till 177 hektar av Älgöns totala landareal om cirka 220 hektar.

Genom förelägganden 1973-10-26 har länsstyrelsen anmodat fastighetsägare och andra rättsinnehavare på Älgön att till länsstyrelsen inkomma med eventuella erinringar mot det planerade naturreservatet samt, såvitt gäller Älgön 1:5, anmäla eventuella anspråk på ersättning eller inlösen.

Med anledning härav har yttranden eller erinringar inkommit från ägarna till Älgön 1:6, 1:9, 1:11, 1:16, 1:17 samt från sjöfartsverket såsom nyttjanderättshavare till ett markområde för fyr på Älgön 1:2.

Kommunstyrelsen i Kungälv kommun, till vilken Älgön efter kommunsammanföring numera hör, har vid sammanträde 1974-03-06 förklarat sig tillstyrka den planerade reservatbildningen.

I förarbetena till den fysiska riksplaneringen (SOU 1971:75 och prop 1972:111) har Älgön jämte de närbelägna öarna Brattön (naturreservat enligt länsstyrelsens beslut 1973-02-26) och Lövön angivits vara av riksintresse för det rörliga friluftslivet och den vetenskapliga naturvården.

Älgöns berggrund domineras av norit, vilken genom sin basiska sammansättning, ofta i förening med kalkhaltiga kvartära avlagringar, exempelvis i form av skalgrus, givit upphov till en ytterst rik vegetation. Mer än 60 % av Göteborgs och Bohus läns kända kärlväxter är representerade i öns flora. Västra delen av ön utgöres till större delen av mäktiga ljunghedar med branta klippstup mot havet medan den östra domineras av yppiga lövlundar, ekkrattskogar, mindre hedområden samt öppna gläntor. De branta bergen ger goda häcklokaler för rovfågel och korp och lövlundarna hyser en rik småfågelfauna.

Älgön inrymmer stora värden för det rörliga friluftslivet. På åtskilliga ställen runt ön finns utomordentliga badmöjligheter och goda naturliga småbåtshamnar. Strövtåg på ön, såväl kring stränderna som genom lövängarna eller på de högt belägna ljunghedarna, ger en naturupplevelse av stora mått.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen Älgön med tillhörande vattenområden i den utsträckning som framgår av bilagda karta (Bil A) som naturreservat.

Reservatet omfattar samtliga fastigheter inom hemmanet Älgön i Lycke socken med undantag för de områden av Älgön 1:2, 1:3 samt av samfälligheten nr 1 vid Riddertången som markerats med rutmönster på förutnämnda karta.

Med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen förordnar länsstyrelsen att de föreskrifter som upptagits i närslutna bilaga (Bil B) skall gälla för reservatet.

Talan mot detta beslut föres genom besvär hos Konungen. Besvärsskrivelsen skall tillställas jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm 16, och skall ha inkommit dit inom tre veckor från den dag klaganden fått del av beslutet. Klaganden bör tydligt ange det beslut som överklagas, den ändring däri som yrkas samt lämna uppgift om sin adress.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsens styrelse fattat beslut och byrådirektören Carl-Axel Jansson varit föredragande, har även deltagit länsrådet John Hägglund, förste länsassessorn Carl-Otto Lindberg, länsarkitekten Frans Scherman och överlantmätaren Sven Bergentz.

I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Gösta Andersson, Olof

Larsson, Åke Linder, Göran Axell, Bertil Thorburn, Lennart Ström, Erik Johannesson, Åke Norlin Kjell A Mattsson och Gunnar Gustafsson.

Erik Huss

Carl-Axel Jansson

Bilaga

Karta

Reservatföreskrifter

Bilaga B

Reservatföreskrifter för naturreservatet Älgön i Lycke socken, Kungälv kommun

A Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet.

Det är förbjudet

- 1 att - med undantag för vad nedan under punkt 14 sägs - uppföra helt ny byggnad annat än för jordbrukets behov
- 2 att bedriva täkt av sten, grus, sand, skalgrus och matjord såväl på land som inom varje fastighets vattenområde; dock må efter tillstånd av länsstyrelsen sådan täktverksamhet bedrivas som erfordras för tillgodoseende av de behov som kan uppstå i samband med byggnadsverksamhet inom reservatet
- 3 att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra brygga eller anordna båtplats
- 4 att utan länsstyrelsens tillstånd framdraga luftledningar vilka erfordrar resande av mer än en stolpe
- 5 att utan länsstyrelsens tillstånd framdraga nya vägar
- 6 att utan länsstyrelsens tillstånd utföra schaktning, fyllning eller tippning
- 7 att utföra dikning annat än för jordbrukets behov
- 8 att uppsätta stängsel annat än för jordbrukets behov

- 9 att utan länsstyrelsens tillstånd använda kemiska bekämpningsmedel
- 10 att utan länsstyrelsens tillstånd avverka träd av ek, ask, alm, lind och lönn med större diameter än 10 cm i brösthöjd annat än för husbehov
- 11 att så eller plantera barrträd på annat än förut barrträdsbevuxen mark
- 12 att bedriva jakt efter rovfågel och korp
- 13 att i kommersiellt hänseende utnyttja marken för annat än jordbruk eller därmed jämförligt ändamål
- 14 För fastigheterna Älgön 1:7, 1:9, 1:11-17, 1:19-27 samt eventuellt tillkommande fastigheter under 2 000 kvadratmeter skall gälla endast de bestämmelser, som upptagits under punkterna A: 2, 4, 9 och 12. För var och en av dessa fastigheter skall därutöver gälla att helt ny byggnad - utöver ett bostadshus och en ekonomibyggnad - endast får uppföras för att ersätta nedbrunnen eller eljest förstörd byggnad eller byggnad som avses att rivas, allt efter vederbörligt byggnadslov och länsstyrelsens tillstånd.

B Föreskrifter rörande vård och förvaltning.

- 1 Området skall vårdas och förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i länet. Skötsel- och dispositionsplan för naturreservatet skall upprättas av förvaltaren och underställas länsstyrelsen för godkännande. Reservatet skall utmärkas med skyltar enligt naturvårdsverkets anvisningar. Skyltarna skall ha av länsstyrelsen godkänd text.
- 2 Förvaltaren skall äga rätt att dels utan ersättning åt markägaren genom lämpliga hävdåtgärder såsom slåtter, röjning eller anordnande av betning trygga öppethållande av kulturmarkerna, då i förekommande fall markägare eller arrendator själv ej önskar vidmakthålla sådana bruksformer, dels efter samråd med markägaren anordna stängselpassager för att underlätta allmänhetens strövmöjligheter.
- 3 För fastigheterna Älgön 1:2, 1:3 och 1:5 skall länsstyrelsen äga rätt att utan särskilt medgivande av markägaren förordna om tillträdesförbud för allmänheten inom område som finnes erforderligt för att trygga specifika ornitologiska värden.

C Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen gällande allmänheten.

Det är förbjudet

- 1 att plocka blommor och gräva upp växter
- 2 att medföra ej kopplad hund
- 3 att tälta eller ställa upp husvagnar
- 4 att göra upp eld

